

[Kirsten Jacobsen]

Når man så ser på de reelle eksempler, kan man se, at folk er sluppet fra projekterne med en gæld på 200.000 kr., på 300.000 kr. eller på andet. Eller man kan opleve, som én af dem gjorde, at få et brev fra ens kreditforening om, at ejendommen er belånt med et realkreditlån på 1,5 mio. kr. Ekspropriationskommissionens fastsatte erstatning er 1,1 mio. kr., og herved fremkommer der en difference på 380.000 kr., og Nykredit er ikke indstillet på at meddele deres klient saldokvittering mod indbetaling af et eller andet beløb eller lave en afdragsordning over en årrække.

I den anledning vil jeg godt hæfte mig ved, hvad et medlem af den socialdemokratiske gruppe, fru Karen Jespersen, har sagt: De berørte parter skal have gældssanering. Er det et forslag, som regeringen positivt vil overveje: at gå ind og se på eksempelvis den pågældende, jeg lige nævnte, som står med en gæld på 500.000 kr. på ryggen, og må nøjes med et hus, der er meget mindre, i meget dårligere stand end det, han havde, så han kan komme videre i sit liv? Hvis man ikke kan få gældssanering – for kreditforeningerne er altså ikke villige, og det har de heller ingen pligt til på nogen måde – så kan man altså efter min mening ikke kalde det fuld erstatning.

Når man siger, at der kun var tale om tre lejere, så var det tre lejere, der på det tidspunkt, svaret blev givet, ikke havde fået en anden bolig. Men det fremgår ganske klart og tydeligt af svaret, at ingen lejere har fået tilbudt erstatningsbolig. De har kun fået at vide, at de havde tre måneders opsigelse efter reglerne, men man ville være meget store mod dem, så man indrømmede dem dog seks måneder. Og så måtte man altså ud og finde, hvad man kunne få. Det gjorde, at lejere, som havde daginstitutioner og arbejdede i området, måtte flytte til helt andre områder for at få et sted at bo eller også acceptere en meget dårligere bolig, en meget ringere standard eller en meget højere leje end den, man havde. Det berørte faktisk alle 127 lejere, der var tale om. Blot fordi et sådant problem kun opstår meget, meget sjældent, synes jeg, det er for dårligt, hvis Folketinget ikke vil gå ind og sige, at de bestemmelser, der er i grundloven, som siger, at man skal have fuld erstatning ved ekspropriation, skal være fuld erstatning. Der skulle have været hjælp til den sagkyndige bistand, som tra-

fikministeren sagde at man har ret til, og ministeren ved lige så godt som jeg, at den jo kun ville have været brøkdelen af udgifterne ved ekspropriationen. Man har stået alene over for disse mammutkommissioner og følt sig tromlet ned, og for at undgå den situation kommer Fremskridtspartiet med dette forslag.

Vi vil være tilfreds med, hvis man under udvalgsarbejdet kan samle sig om nogle formuleringer. Næste gang, vi skal lave et projekt, det være sig et vejprojekt, et broprojekt eller noget andet, vil vi have nogle bedre regler, som giver borgerne en bedre beskyttelse, en bedre rådgivning og en bedre hjælp end det, man var i stand til at præstere på Amager. Så synes jeg, vi er kommet meget langt, men det er ærgerligt, at så mange på Amager måtte lide for det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Ahlmann-Ohlsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 197:

Forslag til lov om ophavsret.

Af kulturministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 9/2 94).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Qvist Jørgensen (S):

Det er sjældent, man kan opleve, at et lovforslag med bemærkninger og bilag fylder hele 133 tætskrevne sider, men det synes vi bestemt ikke ministeren skal klandres for, tværtimod. Der er tale om et særdeles velgennearbejdet og nødvendigt detaljeret materiale, der tjener til at følge op på og sammenskrive en lang

[Qvist Jørgensen]

række tidligere love og udvalgsarbejder gennem efterhånden mere end 20 år.

Det er glædeligt, at ministeren med sit lovforslag, hvor det overhovedet har været muligt, har lagt sig nær op ad de nordiske synspunkter og dermed hjælper til med at få de nordiske ideer og holdninger vedrørende ophavsretten ind i EU-reglerne på området.

Allerede i det lovforberedende arbejde kan vi se, at de andre nordiske lande har fået ideer hos os, og der kan oven i købet findes eksempler på, at man kan se en direkte afsmittning fra den nordiske holdning i EU-forordningerne. Her tænker jeg naturligvis først og fremmest på aftalelicensområdet.

Vi kan således også se, at der skal laves nye aftalelicensbestemmelser for f.eks. fotokopiering i erhvervsvirksomheder og til undervisningsbrug. Der kommer klare bestemmelser om anvendelse af radio- og tv-optagelser til henholdsvis undervisningsbrug og til brug for syns- og hørehandicappede. Herunder berøres også debatten om, hvem der kan benytte forskudte optagelser.

I den sammenhæng finder jeg også anledning til netop at fremhæve den meget nødvendige § 17, som sikrer eksemplarer fremstillet til syns- og hørehandicappede. Af lovforslaget fremgår det som noget nyt, at ministeren kan fastsætte nærmere regler vedrørende anvendelse af moderne teknologi i informationsformidlingen for blinde og andre handicappede.

Bemærkelsesværdigt er også, at vi nu får hele fotografiloven med ind i ophavsretsloven. Det har været et gammelt ønske, som nu ser ud til at blive opfyldt. Dette område – og vældig mange andre områder, som tiden ikke tillader mig at kommentere – er der allerede på nuværende tidspunkt fremsat spørgsmål om.

Der er rejst debat om praktiseringen af de forskellige paragraffer og om, hvordan man i det hele taget skal forholde sig. Det peger klart i retning af, at vi vil kunne få et særdeles travlt, men også interessant udvalgsarbejde, et udvalgsarbejde, som vi fra Socialdemokratiets side glæder os meget til at deltage i.

Jeg vil fremhæve, at man med lovforslaget virkelig har forsøgt at tage højde for udviklingen inden for teknologien, herunder især den digitale teknologi, uden at man dermed påstår, at loven vil kunne tage højde for alle mulige tænkelige situationer inden for en overskuelig fremtid. Udviklingen går jo stærkt.

Afslutningsvis vil jeg nævne, at der ingen grund er til at skjule – det viser den allerede igangværende debat og henvendelserne så sent som i dag – at det kendte udtryk »du kan ikke være ven med alle« også gælder her. Groft sagt er der tale om 3 interessegrupper: brugerne, rettighedshaverne og formidlerne, og det ligger i sagens natur, at det er en illusion at tro, at vi gennem lovgivningen kan stille disse grupper lige tilfreds hele tiden.

H.P. Clausen (KF):

Det meget omfattende og komplicerede lovforslag om ophavsret, som vi skal førstebehandle i dag, har som bekendt haft en lang forhistorie med års, ja, man kan godt sige et helt årtis udvalgsarbejde, nordiske forhandlinger, høringer, etc. Jeg synes, resultatet lovteknisk er flot, og det skal Kulturministeriet og de ansvarlige embedsmænd komplimenteres for. Men det hindrer ikke, at ophavsretsområdet er et kompliceret felt, som er mineret med stærke modstridende interesser. Repræsentanter for disse interesser har allerede været på banen ved lovforberedelsen, og vi skal nok høre fra dem i det kommende udvalgsarbejde.

I ophavsretten har vi et spændingsfelt mellem rettighedshavernes legitime økonomiske krav og brugernes og aftagernes, eller hvad man nu skal kalde dem, ønsker om lettest og billigst adgang til værker og produkter, der er beskyttede. Det er naturligvis umuligt – som også den socialdemokratiske ordfører var inde på – at forene synspunkterne på en sådan måde, at alle får, hvad de vil have, og det er også umuligt i dag på de fem minutter, vi har ved en første behandling, at gå i enkeltheder med det vældige materiale, der ligger i lovforslaget. Jeg skal derfor nøjes med at pege på nogle af de punkter, hvor der er brudflader, som vi kommer til at se nærmere på, og som vi givetvis vil blive stillet over for af de interesserede parter.

Først er der hele spørgsmålet om det fornuftige i at opgive fotografiloven og inkorporere den i ophavsretsloven med de stramninger, det har ført med sig. Det er et af de punkter, jeg ser. Jeg nøjes med at nævne punkterne.

Så er der begrænsningen af privat kopiering til alene at omfatte fysiske personer, som vil skabe problemer både for erhvervslivet og biblioteksvæsenet. Det må vi også se på. I den forbindelse skal jeg i hvert fald have bedre argu-

[H.P. Clausen]

menter end dem, der er anført i bemærkningerne, for den meget restriktive model for bibliotekernes kopiering af f.eks. noder.

Vi kommer også til at snakke lidt om elektronisk kopiering, udlån af edb-materiale eller film, der udgør en del af et litterært værk. Det er også problematisk, hvis forslaget følges, som det ligger her.

Jeg tror også, vi må drøfte balancen mellem ophavsret på den ene side og en fornuftig informationspolitik på den anden side. Det fortjener en nøjere overvejelse, specielt for at sikre biblioteksvæsenets formidling af også det beskyttede materiale.

Så er der problemerne om det, der er kaldt citater af kunstværker, hvor man vil afskaffe den frie adgang til gengivelse af kunstværker i alment oplysende værker. Konsekvenserne heraf må vi have nærmere belyst.

Endelig skal jeg nævne spørgsmålet om en regulering af ophavsretten i ansættelsesforhold. Det er et omstridt spørgsmål, og ministeren har valgt ikke at indsætte bestemmelser herom i forslaget. Det har allerede givet genlyd. Jeg må sige, at jeg forstår begge sæt af argumenter, der føres frem fra henholdsvis udgivere og mediarbejdere, og jeg mener, der i høj grad er brug for grundigt at gennemgå disse argumentationsrækker i det kommende arbejde.

Jeg kunne naturligvis trække yderligere en række spørgsmål op, hvor vi må dykke til bunds i synspunkter og problemer, og derfor er jeg glad for ministerens ord i fremsættelsestalen:

»Der er tale om et kompliceret lovforslag, som vil kræve indgående udvalgsbehandling – ikke mindst på grund af de mange interessemodsætninger, som forslaget involverer.«

Ja, vi har brug for et indgående udvalgsarbejde. Vi er fra Det Konservative Folkeparti rede til konstruktivt at gå ind i dette arbejde, men jeg tror, vi kommer til at tage dyrehavs-bakketiden med.

Da Venstres ordfører ikke kan være til stede under debatten, skal jeg oplyse, at Venstre støtter de synspunkter, jeg her har fremført.

Pernille Frahm (SF):

Jeg kan i hvert fald tilslutte mig det sidste, hr. H.P. Clausen sagde, nemlig at vi nok kommer til at tage dyrehavs-bakketiden med, og det

skyldes, at denne lov i den grad er afgørende for kunstnere og andre ophavsmænds mulighed for at bevare retten til deres eget arbejde og til de penge, der kan komme ud af vidersalg og videreforgbrug af deres arbejde.

Derfor må jeg starte med at sige, at jeg ikke vil foretage en grundig gennemgang af alle de synspunkter, man kan rejse med hensyn til denne lov, fordi jeg mener, det grundlæggende må være, at vi nu går i gang med at arbejde, og at vi må tage alle aspekter op undervejs under udvalgsarbejdet.

Den ophavsretslov, vi nu skal erstatte, er helt fra 1961, og der er sket en hel del siden dengang. Den nye lov skal erstatte både den gamle ophavsretslov og fotografiloven, som det blev sagt. Jeg kan i øvrigt lige skyde ind, at så vidt jeg kan se, er det en forbedring for ophavsmændene, man er nået frem til her, og det er vi i SF positive over for.

Jeg synes også, vi skal gå til arbejdet i udvalget med denne ophavsretslov på den måde, at vi ser i øjnene, at vi sikkert – selv efter at den engang er blevet vedtaget – vil komme til at tage den op igen. Jeg tror, vi skal regne med, at der ikke vil gå forfærdelig mange år, før vi igen skal til at arbejde med området, for ingen – selv ikke ophavsretsjurister – kan forudsige udviklingen.

Det er en utrolig kompliceret sag, vi har i vores hænder. Så sent som i dag er direktøren for Danske Dagblades Forening i Politiken ude med, så vidt jeg kan se, en helt tydelig misforståelse af, hvad en konsekvens af loven vil blive, nemlig at man nu vil forhindre dagbladene i at bruge journalisters artikler mere end én gang. Jeg mener, det fremgår helt klart af lovforslaget, at så længe formålet er det, som artiklen er bestemt til, nemlig til dagblade, til at komme i avisen, må man udnytte den igen og igen og igen.

En anden ting, der kunne være problemer i, er med hensyn til det internationale: hvor vi lægger vægtingen af rettighederne. Om det er på ophavsmanden eller på et mellemed, en formidler, der pludselig får sneget sig ind på rettighederne på dette område. Jeg synes, vi meget nøje skal studere, hvad der foregår på det internationale niveau på dette område.

Så er der området om forholdet mellem forfatter og forlægger, som jeg kan se er blevet barberet meget ned i det foreliggende forslag,

[Pernille Frahm]

og det er selvfølgelig også noget, vi gerne vil kigge på.

Som sagt er der mange områder, og der vil sikkert være mange problemer, som vi endnu ikke er opmærksom på. Derfor tror jeg, vi skal se frem til et meget omfattende og meget langt udvalgsarbejde og være lydhøre over for den række af deputationer, der vil komme.

Det er, hvad jeg vil sige fra SF's side.

Kim Behnke (FP):

Vi har i Fremskridtspartiet den ikke specielt ophavsretsvenlige indstilling, at Folketinget burde afholde sig fra at lovgive på dette område. Det burde alene være op til private kontrakter at afgøre, hvordan en bog bliver udgivet, og hvor den bliver udgivet, hvordan musikværker bliver udgivet, og hvordan de bliver udnyttet. Men vi kan godt se på det hele, at ophavsretsloven ikke bliver afskaffet, og derfor skal vi i stedet forholde os til nogle af de problemer, vi mener der er i dag, og som det nye lovforslag desværre ikke løser.

Jeg vil også godt indledningsvis sige, at jeg deler synspunktet om, at dette nødvendigvis må tage tid, ikke bare fordi det er et kompliceret område, men hvis loven skal gælde lige så længe som den gamle, der er fra 1961, må vi hellere gøre vores håndværk ordentligt.

Derudover er det sådan, at vi uden videre kan støtte en række af de moderniseringer, der er tale om i loven.

Men – og der er et stort men – de problemer, som Danske Dagblades Forening har rejst, mener vi ikke man bare kan feje til side og sige, at det er deres problem. Det drejer sig om retten til at bringe fotografier. Hvis der tilfældigvis i et hjørne af et billede af ministeren ses en skulptur, skal man efter påstand fra Danske Dagblades Forening til også at betale afgift til den kunstner, der måske for 150 år siden lavede en bronzeskulptur, der står foran et museum eller lignende. De problemer må vi have afklaret. Har Danske Dagblades Forening ret i de påstande, de er kommet med? Hvis ikke, må vi under udvalgsarbejdet finde ud af, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert.

Så er der spørgsmålet om journalisternes artikler, og dér er vi enige med Danske Dagblades Forening i, at der burde gælde det samme regelsæt som for edb-programmører, der fremstiller edb-programmer, at så længe man er an-

sat i virksomheden, er resultaterne virksomhedens, og man skal ikke – tillader jeg mig at sige over for den ærede presse – ophøje artikler i aviserne til at være de rene kunstværker. Indimellem er der nogle, der kan få den karakteristisk, men det er sjældent.

Endvidere er der spørgsmålet om de ophavsretslige organer, vi har her i landet. Vi har jo i Danmark valgt en model, hvor vi har udkoncessioneret og lader institutioner som Copy-Dan, KODA, Gramex, N.C.B. osv. varetage en række opgaver. Det er også udmærket, at man gør det; vi ønsker ikke noget statsligt direktorat til at sidde og forvalte disse ting. Men i og med at der er tale om monopolinstitutioner, har vi også den generelle bemærkning til dem, at der må være indsigt i, hvad de foretager sig, og vi bryder os ikke om den arrogante måde, de pågældende opfører sig på, når der bliver stillet spørgsmål til deres virksomhed. Rigsrevisionen kan ikke få lov til at se, hvordan prisdannelsen er, osv.

Vi ønsker konkurrence på området. Hvorfor kan man ikke give flere koncession til at varetage disse opgaver, sådan at man har nogle at vælge imellem, når man som forfatter eller musiker ønsker sine rettigheder varetaget?

Der er også en tendens til syndikatdannelser på det danske marked. Jeg skal bare nævne videobranchen, hvor man fra danske videodistributørers side i den grad forhindrer konkurrence fra nye, spændende produkter, der markedsføres på CD-plader, laserdisk osv., og hvor man efter vores mening misbruger ophavsretsloven til at holde konkurrenter ude af markedet. Det må lovgivningen heller ikke kunne misbruges til.

Hvis man alligevel skal have en ophavsretslov, er spørgsmålet, om man ikke lige så godt kan få det lavet sådan, at fordelingen sker på en fair måde, for det sker ikke på den måde, som hverken Copy-Dan eller KODA – eller Gramex for den sags skyld – arbejder på. Hvis det var sådan, at den musiker, hvis musik bliver spillet på en lokalradio i Hvide Sande, også fik pengene for det, kunne vi diskutere det, men det er ikke tilfældet. Med hensyn til afregningsmetoderne bruger man altid det argument, at man ikke kan overskue at lave et retfærdigt system, og så laver man et tilnærmelsesvis retfærdigt system. Men det er efter vores mening endnu mere uretfærdigt, end hvis man

[Kim Behnke]

prøvede at lave noget, der var bedre, for det, der sker, er jo, at lokalradioen betaler en forfærdelig masse penge, men de penge går ikke til de musikere, hvis musik bliver spillet, for afregningsmetoderne er ikke i stand til at opsamle de faktiske forhold.

Det samme gælder, når Copy-Dan nu gerne vil have, at man skal udvide fotokopiområdet til også at gælde de højere læreanstalter osv. Der kommer man jo i konflikt med, at det i meget høj grad er udenlandsk litteratur, det drejer sig om, og så kan man altså risikere, at når ingeniørerne bruger en masse amerikansk litteratur, er der danske forfattere, som får penge for det. Den slags absurditeter vil vi gerne bruge udvalgsarbejdet til at få afklaret.

Lone Dybkjær (RV):

En gang imellem kan det måske være nyttigt at repetere det overordnede i disse indviklede lovforslag lidt, også fordi det er umuligt at gå ind i de tekniske detaljer, som alle ordførere har været inde på, og det føler jeg egentlig trang til nu, da man er nået så langt ned i ordforrækken.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi slår fast, hvad det egentlig er, vi vil med dette her, så vi holder os det for øje. Det er for det første, at vi vil sikre ophavsmænds eneret til deres værker i højere grad, end vi gør i dag; vi vil tilstræbe en nordisk retsenhed – det er også vigtigt at holde sig for øje, når man ser på nogle af detaljerne; vi vil gøre følgerækken permanent; vi vil ligestille fotografer med andre kunstnere; vi vil styrke ophavsrettighederne også set i lyset af den teknologiske udvikling.

Når vi vil alt det, får vi samtidig en ret indviklet lov, også set i lyset af, at det faktisk har noget med kunstnere at gøre. Men jeg synes, at det er vigtigt, at vi får slået fast, at kunstnere ved lov er sikret grundlæggende rettigheder til at disponere over de værker, de skaber, og at man i virkeligheden kan sige, at det er en slags elementær menneskerettighed. Derfor bliver denne nye ophavsretslov, som har været længe undervejs, for mig en af grundpillerne i en seriøs kulturpolitik. Specielt når det handler om kunst, bliver man nødt til at sige, lige så vel man gør i forskningssammenhænge, at ophavsretten er den akse, hvorom tingene drejer sig, og der er derfor ikke noget mærkeligt i, at denne nye ophavsretslov flere gange er blevet

kaldt kunstnernes nye grundlov. Den eksisterende lovgivning er utilstrækkelig, og derfor er det godt, at vi nu får en tiltrængt revision, selv om jeg også slutter mig til de ordførere, der mener, at vi bliver nødt til at se rimelig grundigt på dette her, så vi er nogenlunde sikre på, hvad det er vi foretager os.

Når udgangspunktet er dét, vil jeg også sige, at jeg derfor i virkeligheden opfatter denne ophavsretslov som et supplement til kulturstøtten, som et supplement til Kulturfonden og til Kunstfonden. Man kan sige om Kunstfonden og Kulturfonden, at de er nødvendige og fortrinlige igangsættere af kunstneriske aktiviteter, men de kan bare ikke stå alene. De er nødvendige, hvis vi vil skabe noget nyt, men det er også nødvendigt, at vi prøver at sikre noget af det, der faktisk allerede er skabt. For vi kan vel sige, at en sund og anstændig måde at støtte og – hvad skal vi sige – en sund og anstændig måde at få et ordentligt kunstnerliv i Danmark på, er nu engang ved at honorere de kunstnere, der laver et stykke arbejde, og honorere dem, når vi bruger deres arbejder. Kunstnere skal ikke have bedre vilkår end alle mulige andre, men de skal i hvert fald have lige så gode vilkår, og vi skal naturligvis i den sammenhæng tage hensyn til erhvervets særlige forhold.

Derfor vil jeg sige, at vi ser ophavsretsloven som et supplement til Kunstfonden og til Kulturfonden, og at disse ting bør være koblet sammen. Vi ser det som et meget vigtigt fundament for kunstneres mulighed for at eksistere i Danmark.

Med det har jeg også sagt, at vores mening med ophavsretsloven er primært, at den skal komme kunstnerne til gode. Det er ikke det, vi har set hidtil, men det er det, vi mener vi bør se nu. Derfor er vi også en lille smule kede af og vil gerne diskutere spørgsmålet om visningsretten, som tidligere har været inde i billedet, men som ikke er inde i billedet på nuværende tidspunkt. Vi synes, det er nyttigt at tage dette med i de videre runder omkring dette lovforslag.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi gør os klart, at kunstnere meget ofte bliver meget dårligere lønnet end alle dem, der taler om kunsten, alle dem, der anmelder kunsten, alle dem, der viser kunsten; de er rimelig sikre på nogle gode, solide basislønninger, som de kan leve af, hvorimod når det drejer sig om kunstnerne,

[Lone Dybkjær]

bliver de ofte bare sådan nogle, som skal være der, og så må de være heldige, hvis de får noget reklame. Det er meget ulige vilkår, kunstnerne har i forhold til masser af andre grupper i samfundet, og det mener jeg vi bør og kan bøde på ved at sikre en ordentlig ophavsretslov.

Så vil jeg sige, at jeg synes også, det er vigtigt, at vi på en eller anden måde tager højde for den nye medieudvikling, men også at vi gør os klart, at det bliver svært én gang for alle at få taget højde for det, fordi vi jo selvfølgelig har et samfund, der udvikler sig i hast med computere og med nogle muligheder, som ingen af os hidtil har kunnet forestille os. Jeg tror, at hvis man havde talt om den billedmanipulation, vi ser, for bare 5 eller 10 år tilbage, havde man sagt, at det overhovedet ikke kunne lade sig gøre. Nu er der ingen, der kan se, om de billeder, der vises, er løgn eller virkelighed; det kan jo ganske enkelt ikke lade sig gøre med de nye teknikker. Også i den sammenhæng bliver det derfor fuldstændig afgørende at tage højde for udviklingen og frem for alt at beskytte kunstnerne.

Med dette har jeg også villet tilsige et godt udvalgsarbejde, uden at jeg har villet fortabe mig i detaljerne, som jeg anser for næsten umulige at forholde sig til her. Men vi er som sagt positive over for lovforslaget.

Merethe Due Jensen (KRF):

Kulturministeren giver i sin skriftlige fremsættelse udtryk for, at der er tale om et kompliceret lovforslag; og det må jeg give kulturministeren ret i. Det vil kræve en indgående udvalgsbehandling. Selv om forslaget er udarbejdet på baggrund af et grundigt, sagkyndigt udvalgsarbejde og har været til høring i mange organisationer, tror jeg, det vil være nyttigt, som det er nævnt tidligere her i dag, at vi giver os rigtig god tid til at lytte til alle de parter, der berøres af lovforslaget.

Det er vigtigt, at vi får gennemført en ophavsretslovgivning, som både rettighedshaverne og brugerne af beskyttede værker finder retfærdig og administrerbar. Det er i og for sig helt rimeligt, at de ophavsretslige forvaltningsorganisationer gør et grundigt arbejde for at sikre rettighedshaverne de vederlag, der efter lovgivningen tilkommer dem. Men det giver betydeligt administrativt arbejde for brugerne at opgive KODA-vederlaget. F.eks. har lokal-

radioer og tv-stationer vanskeligt ved at opfylde kravet om minutiøs opgivelse af forbruget af beskyttede værker. Samtidig er nogle lokalradio- og tv-stationer udsat for, at de kunstnere, de benytter oftest, ikke får andel i de af stationen indbetalte afgifter, fordi de pågældende kunstnere ikke spilles i Danmarks Radio.

Spørgsmålet om de ophavsretslige forvaltningsorganisationers forhold behandles godt nok ikke i dette lovforslag, men skal tages op til behandling inden for EU. Det vil på denne baggrund senere blive overvejet, om der bør gennemføres nye regler på dette område.

Min udtalelse her skal blot tages som et udtryk for, at det efter min opfattelse er nødvendigt, at vi overvejer en ændring i reglerne, så de opkrævede afgifter kommer de spillede kunstnere til gode, og således at de bliver til at leve med for stationerne.

Af enkelthederne i forslaget vil jeg blot fremhæve et par ting. Det glæder Kristeligt Folkeparti, at udgivne værker fortsat kan fremføres frit, når det drejer sig om gudstjenester, og vi sætter vores lid til, at betaling af vederlag til ophavsmændene i forbindelse med transmission af gudstjenester i radio og fjernsyn vil kunne foretages uden særlige praktiske vanskeligheder inden for rammerne af den aftale – licensordningen – der er foreslået i § 30.

Vi finder også, det er helt rimeligt, at plejehjem, sygehuse, fængsler og andre døgninstitutioner inden for social- og sundhedssektoren og kriminalforsorgen kan optage udsendelser fra radio eller fjernsyn til vederlagsfri udsendelse for beboerne på et tidspunkt, hvor det passer ind i institutionens rytme.

Jeg kunne sige mange andre ting, men som det er fremhævet her i dag: Detaljerne overlader vi til udvalgsarbejdet. Vi vil tilslutte os lovforslaget og give det en positiv behandling i udvalget.

Kulturministeren (Jytte Hilden):

Jeg skal sige tak for den – må jeg vel konstatere – venlige modtagelse, som lovforslaget har fået her i Folketinget. Jeg skal sige, at det, det jo i bund og grund handler om, er intellektuel ejendomsret og spilleregler for de aftaler, som vi kender så mange andre steder i vores samfund.

Hr. Qvist Jørgensen startede med at sige, at det sikkert bliver et interessant udvalgsarbej-

[Kulturministeren]

de; det er jeg meget enig i, og vi skal i hvert fald i ministeriet gøre os umage på enhver måde for at besvare de spørgsmål, som vil blive stillet under udvalgsarbejdet.

Hr. H.P. Clausen opregnede en række brudflader, og så vidt jeg kan se på de seks punkter, der blev remset op, er det lige præcis de brudflader, som jeg også gerne som kulturminister ville lægge frem. Nu er det jo sådan, at man som minister må beslutte sig for, på hvilken side af bruddet man rent faktisk står. Det er da også sket med dette forslag.

Jeg kan for øvrigt fuldstændig dele den tidligere kulturministers fornemme ros til det embedsapparat, til de embedsmænd, til det kontor i Kulturministeret, som har udarbejdet dette lovforslag. De ord vil jeg også gerne gøre til mine.

Venstre tilslutter sig tilsyneladende.

Til fru Pernille Frahm skal jeg sige, at det glæder mig meget, at SF har det synspunkt, som jeg synes har været gennemgående i alle de ordførerindlæg, der har været her, nemlig at det er omfattende, men at alle også gerne vil være lydhøre over for de forskellige argumenter.

Hr. Kim Behnke var principielt imod det hele, men sådan set på god bureaukratvis alligevel. Hr. Kim Behnke var villig til at diskutere nogle af tingene, og det var en kritik omkring Copy-Dan, KODA og Gramex. Jeg har selv sagt det og er også i gang med at finde frem til, hvordan kan vi analysere nogle af de ting, der foregår, som tilsyneladende for mange er lidt uigennemsigtige, så vi i hvert fald har et bedre beslutningsgrundlag, hvis vi vil lave nogle af tingene om. Det synes jeg faktisk vi skylder hinanden – også her i Folketinget.

Fru Lone Dybkjær kaldte denne lov for kunstnernes nye grundlov, og de ord kunne jeg såmænd også fuldstændig strege under og skrive under på. Jeg betragter også disse spilleregler som et klart supplement til den kunststøtte, som vi giver på andre måder, det være sig ved biblioteksafgifter, Kunstfond, Kulturfond, Teateråd, filmlov, musiklov osv.

Fru Merethe Due Jensen gjorde sig som alle andre også til talsmand for, at dette her var noget, der måtte tage lang tid.

Jeg vil som sagt takke for den velvillige modtagelse. Det, jeg har forstået velviljen drejer sig om, det, jeg har forstået velviljen kon-

centerer sig om, er, at alle gerne vil være med til en dybtgående diskussion af de spørgsmål, som kan rejses i forbindelse med et konkret lovforslag.

Der er ikke nogen tvivl om, at lovforslaget bygger på det, man kunne kalde den nordiske tråd. Lovforslaget bygger på de principper, på de traditioner, bygger på den måde, hvorpå vi er vant til at håndtere ophavsretsspørgsmål her til lands og i den del af verden, hvor vi rent faktisk lever.

Der er heller ikke nogen tvivl om, at vi på dette område som på så mange andre – men her særlig synligt og særlig konkret – bliver stillet over for nogle udfordringer, som vi må afklare lovgivningsmæssigt på grund af den teknologiske udvikling. Ingen tvivl om det! De mange nye måder, man kan lave medier på, de mange fiksfakserier, man kan lave – som det også er blevet nævnt her i debatten – i relation til billeder, er ikke forudset i ophavsretsloven fra 1961, de er faktisk ikke lavet for at blive puttet ind i en ophavsretslov. Men derfor skal vi jo alligevel som politikere rent faktisk forholde os til dem.

Så jeg vil sige, at lovforslaget har været længe undervejs. Mange af de spørgsmål, der er blevet stillet i dag, har jeg selv som minister haft lejlighed til at stille undervejs. Jeg kan også sige, at den korte tid, det har taget at behandle dette lovforslag her i folketingsalen, på ingen måde modsvarer den meget store interesse, vi vil opleve i medierne, når nu ballet er åbnet med hensyn til lovforslaget. Jeg skal da hilse velkommen, at vi får en virkelig intens, dybtgående og lydhør debat i folketingsalen og i Folketingets Kulturudvalg, og at det samme kommer til at foregå i offentligheden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 198:

Forslag til lov om mærkning af videogrammer.

Af kulturministeren (Jytte Hilden).
(Fremsat 9/2 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hanne Andersen (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for dette forslag om mærkning af videogrammer, deklARATION og mærkning af indholdet af indspillede videogrammer og ikke mindst spørgsmålet, om disse videogrammer er egnede til børn. Det bliver nu meget nemmere for forældre at sortere og vælge i det store udbud af videofilm, der tilbydes.

Lovforslaget betyder, at der nu gives den samme vejledning, som vi allerede kender på filmområdet. Vi har allerede sagkyndige i Statens Filmcensur. Det er derfor oplagt at lade disse medarbejdere rådgive om mærkning af videogrammerne og vurdere, om de videogrammer, der udlejes og sælges, er skadelige for børn under 12 eller 16 år – de samme aldersgrænser, vi har på filmområdet.

Vi skal og kan heller ikke overtage forældrenes ansvar. Forældrene har fortsat ansvaret for, hvad deres børn ser. Men vi kan give dem den samme håndsrækning, som vi giver, når det gælder film i biografen.

Lovforslaget er et led i regeringens plan om at begrænse volden blandt børn og unge. En undersøgelse i et af vore dagblade viser, at 81 pct. af de adspurgte mener, at børn og unge påvirkes af voldelige filmscener. Opfattelsen er også, at det først og fremmest er voldelige videofilm, der påvirker børn og unge.

Sanktionsbestemmelserne, der skitseres i forslaget, finder vi rimelige, ligesom ekspeditionstiden for bedømmelsen i Statens Filmcensur på indtil 3 dage ikke efter vores mening vil kunne genere videoerhvervet. Ministeren vil også indbyde branchen til et samarbejde omkring mærkningen.

Så foreslår ministeren, at vi reviderer loven i 1995, når redegørelsen fra udvalget vedrørende film-, tv- og videovold og om levende bille-

ders eventuelle skadelige virkninger på børn og unge foreligger.

Med loven får vi et redskab, som vi mener er let at administrere, og mange forældre får en god håndsrækning, når de skal vælge levende billeder til børnene i hjemmebiografen. Film opleves bedst på det store lærred, men virkeligheden er, at teknikkens nye muligheder betyder, at mange film vises på skærmen derhjemme. Derfor er det også rigtigt at mærke og deklarerer videogrammerne og vejlede forældrene. Film kan være en stærk oplevelse, både en positiv og en negativ stærk oplevelse, og den bliver ikke blidere, blot fordi den vises på en meget lille skærm hjemme i stuen.

Forslaget har været omtalt i mange medier, og de tilkendegivelser, der har været, viser, at mange hilser forslaget om mærkning og deklarerer af videogrammer velkommen.

Vi støtter lovforslaget.

H.P. Clausen (KF):

Det Konservative Folkeparti kan støtte lovforslaget og tanken om at mærke videogrammer med hensyn til deres egnethed – eller uegnethed, skal man vel sige – for børn og unge under 12 eller 16 år parallelt med de regler, der gælder for film.

Man kunne måske overveje – men det vil vi nu ikke gøre til noget kardinalpunkt – om denne 12-års-grænse er så forfærdelig meget værd, og om ikke det var nok med en 16-års-grænse, men jeg nævner det i denne sammenhæng.

Tanken om en mærkning og dermed en deklARATION, som kan hjælpe forældre og andre til at vurdere og sortere i mængden af videogrammer i forhold til deres egnethed for børn og unge, ligger helt på linje med, hvad Det Konservative Folkeparti tidligere har fremlagt af synspunkter på dette område.

Vi mener også, at det er den rigtige måde at gøre det på, at give en vejledning, at give en vurdering, fordi man derved jo stadig væk fastholder forældrenes pligt til og ansvar for at følge med i, hvad deres børn køber og lejer i videobutikken. Men nu bliver der en støtte til forældrene, til udlejerne, og over for sælgerne vil der være sanktionsmuligheder, hvis de overtræder de bestemmelser, der ligger i dette forslag.

Vi har tidligere drøftet en sådan mærkning, og da var det et synspunkt, at det ville være